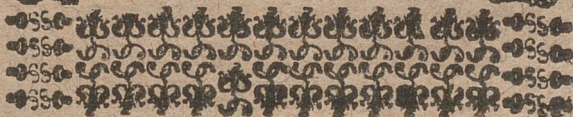
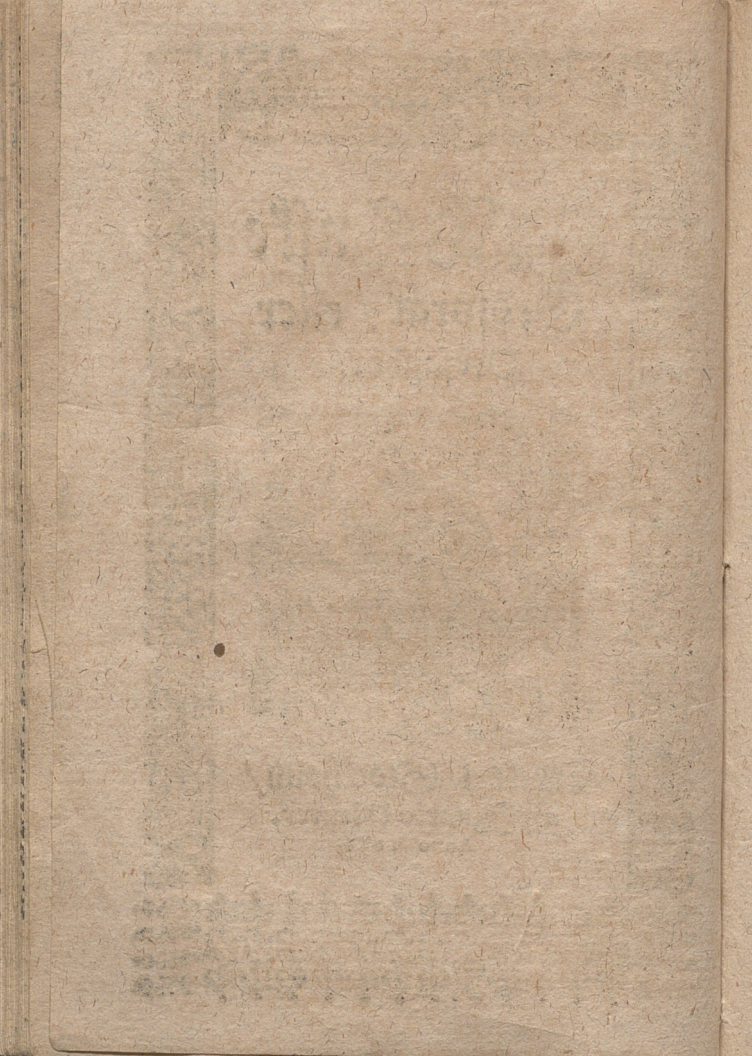

G W Encke
Ordspråk / eller
Ordsaghor.

Tryckt i Stockholm/
aff Ignatio Meurer.
Ано 1636.

21.

Affen liten gnista Kommer en stoor eld.
Aff skadan bliffuer man wijs/och icke rijk.
Aff thet stora nöthet/lärer vngnöt draga.
Aff litet och litet/ sandkar fattigh kona sigh barn.
Aff fete släff drypa feta droppar.
Aff sidste begbare/Kommer förste Finpusten.
Aff fåte skal fatta mus bita.
Affat godz/är snart förtärdt.
Aff illa fängit godz/gläder sigh näpligh then tris
die man.
Aff ruggosta solarne bliffue bäste hästarne.
Affron sång medh dryck/morgon sång medh hos
Aghan giffuer förstånd. (sto.
Aghelös leffuer/åhrlös dödr.
Aghen är godh/når måtto är medh.
Alt fremmande/och nytt är wälkommit.
Alle rådhes thet som ondt är.
Almosen dömer icke peningen och messan förkors
tar icke dagzledhen.
Allestädhes framme/sållan wälkommen.
Allestädhes framme/ingestädz wälkommen.
Alle wilia wäl hugga til / men ingen wil hålla i
Alle kämpar falla segherlösa. (skaffe.
Alle ord låte wäl tale sigh/men icke alla gernina
Åhra/är at lära. (gar göra sigh.
All tingh medh Råd.
Alle äre barn i böriande.
Ålder hielper för ingen Dåårskap.
All tingh skal man hoppas til thet bästa.

Alle ord skal man icke giffua brödh.
Alle bedhlare äre räke/alle pigor tröffne och alle fångar fattighe.

All öfwerdådigheet fångar en ond anda.
All öfvermåchtigher kan icke hafwa stadigheet.

Alle foglar/ äro icke hökar.

Allt förgånger/men icke Guds Ord.

Alle böther hielpa.

Alle wilia därän hafwa/ men ingen wil födhän.

Alla kenna apån/hon kanner ingen.

Alle fåå böder som bjuda gitte.

Alla wilia gamble wara/ ingen wil gamal heta :

Aldrich är daghen så lång/at thet bliffuer qwelz der om sidher.

Alle nycklar hängia icke widh itt bälte.

Allom är förbudhet bryta/men ingen at båttras.

Aldrich är något så litet / at thet är bättre som

Alle wilia rådha/såå som rätt göra. (intet.

Alle wilia Herrar wara/ ingen wil såcken bära.

Aldrich är fienden så godh/han behåller ju skadhan som han får.

Aldrich sitter flestet så högh/ hunden wänter ju

Allt watn wil i Gassuet. (benen.

Alltidh är frusin Jord för lath swijn.

All högh färd får en ond anda.

Alder och siukdom kräke til byy och gäste / sorg och grelle så äro the try.

Aldrich faller åplet aff/för än thet är mogit.

Aldrich skal frusin eld göra/ ey heller hungrogh til fättills tagha.

Alle leffue widh en Gudh/och icke widh en lycka.

Alle hafwa en Gudh/men icke eens natur.

Alle ord äro icke Konungz ord.

All wrångwisa igenstoppar sin egen mun.

Allt thet som önskas kommer icke i såcken.

Alla godha gerningar warda snart förgåtna.

Altidh til en tidh/tanckar äro tulfreij.
Altidh skal man stämpne/såsom han wil ämpna.
Aplet smackar iw aff rothen ehwart som thet tril-
Arne maghar göra slächtenne låghre. (ler.
Arnt snack är thet som intet alswar medh fölier.
Arm är then slächten som ingen sköia eller tiuff
är vthi.

Ahran förtappas aldrigh/Ahra är at låra.
Acht Kommer ey allom i pung.
Afwunden gnagher ther hon är.
Altidh leker tungan på hiertans tanckar.
All tung bördä är lätt när man henne toligh lij-
Adam war förste Adels man. (der.
Afwundzman bör icke witna.
Arnt trää/som faller i första hugget.
Alle foglar flygha bort tå blifwer fräkan qwar.
Alle nycklar hängia icke widh ett bålte.
All lycka gånge som swijn sotter.
All swijn swart i mörkret.
Är han icke så snutfagher/så är han när så gagne
godh.

BArne maghan är blinder.
Barn gömor äre arme gömor.
Barnet gör i byn som thet är hema want.
Barn skal hassua dricka som hööf/och hugg som
åsen/math som nöth/och flådhe som wådhur.
Barn sågher gefft såwista/som druckna oc galna.
Barn flaghar sijn nödh och tigher sijn skul.
Barn är broderlös man.
Barn skal krypa så länge thet låter gåå.
Barn göra barna gerning.
Barn warer ändoch thet dricker watn.
Barn är modhrens bästa lekare och speleman.

Barn gånge gern thit som thet finner sin lÿfte.
Barn glädz widh nyia Flådher.
Barn åter hwadh thet får/ och tÿger hwadh thet
gör.

Bedröffuat hierta behöfwer godh råd.

Bemärk stundom alffuar medh flåmptan.

Bättre är itt gott rychte än många rÿkedomar.

Bättre är döds än illa lefwa.

Bättre är ryma/än illa fåhta.

Bättre är flyr än illa för flådhan ståå.

Bättre är twå resor måtit/än en gång förgåtit.

Bättre är en fogel i handen/än twå i flogh.

Bättre är små flåtar/än toma flåtar.

Bättre är något än intet.

Bättre är åplet gifwit/än åtit.

Bättre är rådheligit/än brodzligit.

Bättre är flåmma i båd/än i åå.

Bättre är thet tråå som boghnar/än thet som bris

Bättre är tunt döls än toom kaar. (ster.

Bättre är gamul gåld/än nyy faak.

Bättre är swagh håst/än toom grÿma.

Bättre är flÿff ågha/än bedhas til låns aff flÿster.

Bättre är wara flåla än blind.

Bättre är flåmmer flåra often/än flåorpan.

Bättre är halft brödh/än alt mÿsta.

Bättre är een floo medh roo/än twå medh oro.

Bättre är wara dödh/än medh sorg lefwa.

Bättre är tråls för hwÿet/än intet.

Bättre troor iagh tin hedna pant/än tin Chrÿstes
ligha troo.

Bättre är dragha twå foglar til boo än en.

Bättre är tÿå/än tarflöds tala.

Bättre är flåll tunga/än flÿllot håår.

Bättre är wara flånligh/än flåunngligh.

Bättre är godh lycka/än hög byrd.

Bättre är wara flåår/än flÿw.

Bättre är en francē dotter/än en vphängd son.
Bättre är Foo molka/än slå i huswud.
Bättre är försperia sigh/är födjöra sigh.
Bättre är hafwa halff stadhan/än heel.
Bättre är see widh ord/än widh hugg.
Bättre är dyrt köpa/än illa swälta.
Bättre är köra / än dragha.
Bättre är ståra aff/än ståra widh.
Bättre är sompt nött/än alt rött.
Bättre är något härst/än alt så rste.
Bättre är ägha / än önska.
Bättre är bliffua wjs aff annars stadha / än aff
sin eghen.

Biörn och biörnetarler tänckia icke alt ett.
Blomstret är fruchtennes fäste pening.
Boande män /är Landsens vppehälle.
Boghan måste bändas/förr än han brister.
Bedhe män/äre altijdh bäste.
Bodhskap må iagh bära/anslaggh kan iagh icke
förkunna.

Bren icke hussene förr än sadderna komma.
Bruna nötter hafwa sööt kärne.
Byg gångande höna får antingen Korn i Eråfwa/
eller Enåp i nacka.

Bygg så boo/at tu stadhar icke en annan.
Bättre är seent/än obetänckt hempnas.
Betala rätt för illa sudit.
Blåsa badhe kallt och warmt medh en mun.
Böte medh Frop/ey hafwer Foo.

C.

Christus är thet namn / som lycko
är til godhe hamn.
Classare och Riddare rödh / före månghe
A4 a meenlösa vthi stoor nödh.

A iij

C122

Clåå icke altjüdth thet som Flyiar.
Clappat bonden / så snappar han tigh igen.
Clagha för sin högra hand/bör ingen göra i nå-
gon stund.

Sedh är ondt at köpa then såpan
man tuättar ögon vth medh.

Dagharne blidke sorgen.

Dagh haffuer ögon/och stogh hafwer öron.

Daghom och daghen warder wärre / så sadhe
Christus wår Herre.

Danne quinne hädhare och Jungfru ståndare/och
preste fiende/så aldrigh en godh ånde.

Deghligh är fruchten/ther dygden är tråå.

Deghligh är kona/som kålen gjorde.

Diefwulen är i stymterij/ haff icke lust aff Abs-
lons hår.

Dotteren far gerna i modhrens sårk.

Domen är honom ey får/som weet sigh brosligh

Döm vthan personers anseende. (wara.

Dåret warde medh annars stadhe ånnu wjse.

Dån wäcker waken som törsligh är.

Dådth är ingen annars bror i hafwet.

Dådth är een slem slådher i hatten.

Dådth är gott gå til dukat bord.

Dådth tóór en blind man sättia sitt ögha widh.

Dåret låta gå igenom annat örat ordet in och ans

Dårens kniff är först i smóret. (nat vth.

Dåret tagha hugg för ord.

Dåret giffua ord och tagha hugg igen.

Daghet gör arbete.

Drieff wål länge om affronen vthaff een hwjtte

stål/och soff länge om morgonen.

Dårat tala fulle een resa sant.

Drick och äth/men then arma icke förgåth.
 Drucken stiel/fastande han hänger.
 Drompte gäst haffua hwas kniff och toman buut
 Drucken mans mun talar gästs aff hierias grund.
 Drucken mans ord äro drömen läfse.
 Drucken man är om afftonen som en biöen / om
 morgonen som en örn.
 Dwal Kommer gästt vthi quaal.
 Dyck then Gudh gerne / som giffuer Korn och Får
 Dygden gör enom adell. (ne.
 Dyre Elenodier göra offta lustigh til syne.
 Dyr tingh skal man grant göma.
 Döfwer hörer nogot / men blinder seer alzintet.
 Döddhen är wiss / men stunden är owiss.
 Döddhen blåser icke i horn för sigh.
 Döddhen är ytersta ändalycht.
 Dådth är icke dagh för thet at en fogel stunger.
 Dådth är en arm sola / som icke stē nar ett par skal
 lar sönder.
 Dådth skal Kommatigh wäl / som hunden gräset.

E huru många barnen äre / doch är iu
 sadhren ålst.
 E huru lessnaden är / doch hart åtskilnaden.
 E hwart håghren flygher / iu haffuer han stiertē
 medh sigh.
 En hwilas oren medhan annan dragher.
 En åstundat hwart / ther han är buren.
 En mådhan en är onåmd / så är han oståmd.
 En glädias man äth wāners tillkommelse.
 En wil watn til strande.
 En spör then rjka huru then fattige berger sigh.
 En läpiet hwa'pen / medhan gammal hund wil.
 En minstas thet ther aff tax.

En drömer soo om dras/ och Fåringen om sin stas.
Emedhan gäfwor råddia/ så är modher och dot-
ter wänner.

Whart werlden hwälfwer/ sål är then som något
hafwer sielfwer.

Effter råd/ så gott som intet råd.

Effter söst klädha kommer gästf saår.

Agget låter hönan tala.

Ey swelter han som dyrt köper.

Eld i sköte/ orm i barm/ och musen i tåstom/ the
äre try onde Gåster.

Emoot Gudh är icke gott at kämpa.

En kommer tijt watn som watn varit hafwer.

En Olycka är sällan all

En Olyckan faller öfwer then andra.

En godh troof skal bittjdhä fr. tias.

En kommer then dagh at koon tarfwar sin rum-
pa widher.

En orätt penning dragher bort andra tjo.

En annan saår/ en annan vpsaår.

En godh stråddare skal hafwa en godh sömare.

Effter en godh aflare/ kommer en godh slösare.

En skiten soo/ sölar gärna een annan medh sigh.

En wäl floof kan måst rådh vthgifwa til bo. erij

En drucken Earl och en galen/ stjäl intet meer åth
ån sönnen.

En hungrogh maghe / warder icke måtter aff
saghrom ordom.

En skal hielpa til Gudz Zielp.

En skal skal icke weta huru en godh man bärger

En ond gömare gör monga tufwar. (sigh.

En girigh låter sigh icke åthnöya medh låter.

En godh prophete / gör monge propheter.

En godh Schlemästare gör godhe diefner.

En tienar offta för många medh lycka.

En wijsa quedhes månghaledes.

En förståndigh Konung är stor Guds gåfwa/
men en oförståndigh landsens plågha.

Effter ondt warder godt/hållfron bättre.

ett håår och annat gör gubben hufwudet skallot.

ett hungrot måål hänger then andre i håret.

ett trull Eyßer icke gerna thet andra.

Ena godha fastar icke thet andra bort.

ett år rått och annat år sätt.

En hastigh wredhe är een begynnelse til mycke
ondt.

En kan betala sin gäld medh bast och blaggarn.

En gamal fatta är icke godh dragha stråå förre.

Effter ens mans taal bör ingen dömas.

En åhrelös bör icke wittna.

En tienar så länge Herranom / Elåderne hängia i
spielranom.

En gifwin håst skal man icke i munnen see.

En godh wilie dragher laß til bys.

En skjuten soo wil gerna göra een annan oren
medh sigh.

En halff queden wjisa är godh förståå.

En apa gör många aper.

¶

¶ Leka icke för Herranom.

¶ Sagher ord frögda wål en däre.

¶ Sagher ord fylla icke säcken.

¶ Salst wjisa warder margelund queden.

¶ Sæter sächta medh möen hon går medh Herrans
barn.

¶ Sattigh mans tarff Kommer icke all i sänder.

¶ Sattigh mans färd är allom ofånd.

¶ Sattigh mans fäti hafwer många olåti.

¶ Sattigh man hafwer och hierra.

¶ Sattigh man hafwer intet wthan aff hand och i
man.

Sattigh man skal icke hafwa sagher kona / eller
sethan håst.

Sattigh mans maat år snart åtin.

Seth ore hafwer godh saat.

Fleket hångher aldrigh så høgh tunden wånter
sigh i w benen.

Flere åre dagharna/ ån forffuarna.

Flere dråpa swalg/ ån swårdet.

Så först och slåå sedhan.

Så ord medh Herranom.

Såwist mans maat år först åtin.

Så haffua lyckan/men alla haffua dödhenn.

Så weta hwar tiyonde mans tarff.

Frambudhen tiens t år altidh försmåd.

Framtalande tungor hafwa så wänner.

Frånde år frånde wårst.

Fråmmande göra meer ån the skyldighe.

Fienden år aldrigh så godh/ at han behåller i w
stadhan som han haffuer fångit.

Frånde år oflom wårst/ sadhe råffuen åth rödh:

Frå år frelses framgång. (hunden.

Frå wåghar liggia til by/ingen kan siñ skenno

syer wil allena wåra wiser. (slyp.

Förord bryta laghen.

För konsten skal man måstaren åbra.

Förståndigh och flitigh solt plågar man wål
bruka/men the late åre icke brödh wårde.

För itt ögha mister bonden siñ foo.

Födh migh i åhr/iagh wil födha tigh åth åhret.

För måål gör frwr sagher måt.

För icke råfwerumpen til marknas medh tigh.

Först må wål som iagh wil/ så gör iagh som iagh
år til.

För rådhare skal man medh för rådhari winna.

För glömska dricker man wete.

För ty år weriden widh / at ther boor månger
skal yrhi. A6 b Säfänge

Såfångt är Fasta nöth för foglars ögon.
Fredhen är wål wård Föpas/når man honom ey
annars få kan.

För ogjord gerning/böther man ofödt fåå.
Fölgh jorden effter ty hon är gammal.
Sattigh man är icke Gressue.

G.

Uet icke godhe wåner för när.
Gammal Fatta läppier och miölk.
Gamble wåghar och gamble wåner the
Gamble wåner äre bästa wåner. (Swjka icke.
Gammal synd gör nyy skam.
Gammal wane är tung i wråå Fasta.
Gammal mans gråter/mars månandz grödhe.
Gåster Komma til gårdz och göra sigh Grefwar.
Gethen gnaghet ther hon bunden är.
Gånslagh är icke aslagdt.
Gåstens hustru achtar grant.
Gerna plåghar så wata medh Herre tienst/at then
som bást förtient haffuer / han warder
wårst lönt.
Giff en skalk en span/han taghet wål sielf en aln.
Giffuen bást skal man icke i mannen see.
Giff ey hunden medhan han wridhet rumpen/
och ey heller barnet så offta thet bedes.
Giff mild skal gåldas om wånskap skal hållas.
Gilia effter dygd/deieligheet och godz/bedraghet
mången man.
Girigheten haffuer aldrigh nogh.
Girugh qwarn maal allahanda korn.
Gör wål widh en skalk/och bedh til Gudh at han
lönar tigh aldrigh.
Girugheet förrådhet wijsdom.
Giord gerning hafwer ingen winning.

Godh restap gör halssue gerningen.
 Godh sogel beflåcker icke sitt boo.
 Godhe ord åre bättre än gull.
 Godhe stal bröddher före många i ångest.
 Gåswor och igen gåswor/hålla längst wenskapen
 Gott år sinna när annan håller huswudet vp.
 Gott år om heelt finger binda.
 Gott år ståra bredha remar aff ens ånars hundh
 Gott år sittia i röswassen och göra pöpor.
 Gott år dricka och swrt berala.
 Gott år sigh i rent watn sköta.
 Gott år hafwa träd sine barne skoor.
 Gott år leka när tårning wil böta.
 Godh barn quede godh wisa.
 Gott år sinna wåghen vppå wågh.
 Gott arbet gifwer åhrlich löön/och förståndsens
 råd h förswinner icke.
 Gott modh leter alt ondt.
 Grannar åre grannar wårst.
 Granne iagh weet wål hwadh tu steker.
 G rå håår åhro dödzens blomster.
 Gudh gifwer allom nogh han haffwer icke thes
 mindre sielfuer.
 Gudh födher så wål bñ / som biörn, (wil.
 Gudh giffuer lyckan/och lotten falle hwart han
 Gudh giffuer nogh allenast/far icke för högh.
 Gudh weet wål hwilken bäst pelegrim år.
 Gudh giffuer alt gott/men doch icke oxen medh
 hornom.
 Gudh gifwer allom maat som han gifwer mun.
 Gudh sitter öfwerst och seer nederst.
 Gudh frefwer aff ingom meer än han förmår.
 Gudh giffuer sine huld som flådher.
 Gudh straffar then ene ståtken medh then andra.
 Gudh stop ingen hastigheet.
 Gudh barmhertigheet år mitt i werldenne.

Gudh

Gudh wil icke tijn almoso aff en annars hand.
Gudh besörger sine vnderligh.
Gudh giffuer Herranom Land och sol &c.
Gudh kan förskaffa vnderligh orsaker.
Gull är icke alt som glimmar.
Gull är aldreigh så rödt/at thet går i nödh vth för
brödh.

Gör intet ondt them wårdlösom.

Går först rent för tijn döt.

Göm en hästskoonagel i try ähr/ Kommer han in-
tet thes emellan til måtto så fasta hos
nom bort.

Galne hundar få riswit skin.

H.

Hafwa och så är icke lika ens.

Haff heller wänskap medh månan än medh
stjernornar.

Hallue gerningen skal man hwarcken lossua eller
lasta.

Han är dan sker widh landet.

Halt wänskap medh Kellerswännen och Kocken.

Han thör wäl see hwarest solen skin i wänet.

Han danssar som nödigh danssar.

Hara och hat i Fortet medh.

Han hafwer icke bå tre som effter gråter än then
som före gråter.

Han är wan widh ekeluthen.

Han haffuer ståf får luth och Kalt wats.

Han skal haffua myctit miöl som skal igenstoppa
hwars mans mun.

Han är godh/ som för Gudhi är godher.

Hand fyller hand/ så är fridh i alle Land.

Han Kommer och fram som medh oxan åter/ så
som then medh hästar förer.

Han går

Han går icke mista om sâthe och hwile / som på
steen sitter.

Han skal lura som lågha dörar hassuer.

Han är icke så halter som han illa inckar.

Han skal sigh sielf loffua som onde grannar has-
wer.

Han fånger offta fall som en annan fälla wil.

Han wâcker ijs som torstigh år.

Han hassuer âtit skate ägg som intet kan tija.

Han år usel som icke kan flyy en däre.

Han täncker swätk som yster lessuer smör.

Boot år medh ringa boot.

Han öser watn medh sâll som lårer vthan Boock.

Han år nåst i hånder hassuer.

Han ledhes at lessua som råknar thet han hass-
uer âtit.

Han slår intet sin beghare i bånden.

Han kan bådhe ååka och wânda.

Han gömer til ny ijs som gömer til morgons.

Han liugher offta som myckit talar.

Han döör icke som dyrt köper.

Han tectes icke siijn slâcht som i astan ligger.

Han skal hassua iern naglar som fanen skal klää
eller slää.

Höghfârden år en drotning til alla laster.

Han skal icke gå til stor som alle bussar rådhes.

Han gömer dyrt gods / som siijn fridh gömer.

Han skal hassua starka been / som godha daghar
dragha skal.

Han år icke godh at see i munnen.

Hand skal hand fåå / eller mun meenedh swäria.

Han warder thes mer hwilt som på steen sitter.

Han år wârd kôt som kâlen âter.

Han år stadhan nåst som i hånder hassuer.

Han år ond som om talar.

Han skal hassua myckit bakat bröddh som skal bjä-
da effter annars döddh.

Han

Han är galen som intet weet.

Han achtar fögha sitt bästa som öffuergiffuer sitt
Harm gör helnetet (näste.

Hemma är bäst hwilas.

Hemma är hunden dier swast.

Han skal bittidha Eröfias som en godh Erof skal
wara.

Hemlighe Herrar göre förtrotta swänner.

Hästen faller på fyra been/än sedhan man på ene
ne tungo.

Helbrögder weet intet hwadh then sinke lüder.

Herre hyllest är icke arfwegods.

Herrens ögon göra fetha hästar.

Herre dören pläghar wara gefft wüdh in och

Herrens flit gör åkren feet. (trång vth.

Hielp tigh sielff/så hielper tigh Gudh medh.

Bitte balken och tiuffua balken the fölias bådhe
åth.

Hoo som haffuer wårdh/han får wål swård.

Hoo som wüdt far/han warder myckit war.

Hoo som gifwer sitt så at han tigger/honom skal
man slå så at han ligger.

Hoo som köper alt thet han seer/han skal sälia
alt thet han ägher.

Hoo som wore förewijs han fore aldrigh illa.

Hoo som haffuer myckit smör / han faste sompt i
grannans fåål.

Hoo som medh Olswar boor han måste medh
Olswar tiwta.

Hoo döör aff hoot honom skal man ringia effter
medh morgon frunt.

Hoo som tagher fanen i båthen han måste föra
honom öffuer sund.

Hoo som bidhar effter ytersta båggharen/ han får
först kindpusten.

Hoo som föon ägher han måste tagha i rumpan.

Harffua tu effter som iagh hafuer plögdt föra
Hoo som något wil wägha han får något ägha.
Hoo länge soffuer på sin bedde/ han får litet för
sin nebbe.

Hoo som trädher ormen på rumpan / han wäns
der honom hufwudet igen.

Hoo som wäl äter han skal och wäl dricka.

Hoo litet såår han litet får.

Hoo klart wil hafwa han skal liufft låta.

Hoo som hafuer pening i pungen/ han får wäl
maat i munnen.

Hoo som många brunnar letar/ han finner etter i
sombliche.

Hoo som tagher watnet öffuer hufwudt/ så löper
thet gerna i ermen.

Hon är moder som maten gifwer.

Hoo sålskap lägger medh Gudh han skilics icke
widh honom.

Hoo som elden wil hafua han skal leta i asfo.

Hoo som aghalös lessuer han åhrelös döör.

Hoo wil blinde thet ögha som Gudh vuder see.

Hoo som slår enom på halsen han slår honom icke
fe långt ifrå hufwudt.

Hoo som igen slår han yppar kuff.

Hoo är så wijs/ at han icke rådhes skadan.

Hoo minnes å sin maat eller sliten klädher.

Hoo som hierteligh njus han sanner godhe.

Honom är ondt wara wredh som ingen rådes.

Hoo nogot wil gifwe han skal ey länge dröte.

Hoo som äter i otidh han skal fasta i tidh.

Hoffmans häst kommer och til harswen.

Hoo som icke troor han taghe pant.

Hoo som altidh släcker sin harm/ han bliffuer off
ta osell och arm

Swalpen leker icke lärer än gammal hund wil.

Swart fogel siunger effter sin nebb.

Swadh

Swadh tu wil sielfsuer lide thet gör tinom grannom.

Swadh ögat icke seer / thet kan hierta icke gråta.

Swar tarar eed vnder sin gryta.

Swar man hassuer icke höök på hand.

Swar fanen är icke sielff / thet hassuer han sitt

Swarest skal oboden sittia.

(bodh.

Swar man är sin gaffuo lijk / ware sigh meer sate
tigh eller riik.

Swar man är så hådder som han är kladder.

Swar är sin synd söt / och sitt ånger lett.

Swar man lossuar sitt eghet.

Swar man är sin egen medh.

Swar man läver sådant som han vmgådz medh.

Swar dagh kommer medh sin födho.

Swar köpman är sin eghen fa. fare.

Swar och en plåghare / finner sin plågha mår
stare.

Swar och een är sin weidz wen / thet är thet man
gera seer thet witnar och håller man
gera medh.

Swanden skal icke löpa effter hwars mans huffan
eller huiffan.

Swar dagh är icke bakte dagh.

Swadh som Gudh hassuer bestårt thet kan icke
S peder afwända.

Swar man kanner sigh / sadhe messhatten når
han full widh ijsen.

Swar och en som medh swård slos / skal medh
swård förgås.

Swadh Gudh wil fram hassua / thet kan ingen

Swarest aset är thet är forpen. förtaga.

Han seer surt vth som koo på en kormångar.

Hunder löper om brödet / och barn om löfvet.

Höghsård och liten macht thet hassuer fanen
samman satt.

Swiff och wijn gøte wiſe raſande ſinn.
 Gøtt / ſkal betalas medh ofødt.
 Gøtt år inart bøtt / medh ingo.
 Haghren ſtraffar watnet ty han kan icke ſemina.
 Høghborne fattigh Herre år litet i hānder.
 Høgdøt år Herre budh i / drygdøt thet drotten hins
 Hwar dagh kommer medh ſijn ſyſle. (dher.
 Hoo ſom år frān ſitt gagn / han år nār ſin ſkadha.
 Hwadh man gøe thet år bāſt han tåncker på āns
 Hālda enom ſom hōøt på hand. (dan.
 Hwar Lagh ey wore / hwar toghe ſom finge.
 Han år wālkømmen ſom watn i nytt ſkeep.
 Han haſwer litet fett ſom en anners haſſuer.
 Haſſ tan för tunga.
 Hundradhe tiēa för ens lycko.
 Herre gunſt år icke arffue gods.
 Hwar ſkal medh ſijn lycko danſſa.
 Han år fødder och icke gødder.
 Hunden år dierff på ſine ſøpor.
 Han kan meer ān ſupa och ſātia nidh.
 Han løper i ogiorde wādher.
 Han år icke flater ſom flātan biudher.
 Han år flater ſom widher tagher.
 Han kan bādhe fyre och hālla.

J.

Jagh tagher alle gāffuor förvthan
 i inbēſlagh.
 Jagh kēner wāl kruthet / ſadhe karingen
 nār hon āāt odyrth n.
 Jagh giſwer tigh ſancte peder ſadhe karingen
 nār hon fløgh til ſkogz.
 Jagh āker ſadhe gāien tā rāſwen lop medh hēns
 ne til ſkogz
 Jagh går all ātēnder rāā rātt i weridenne.

Illa stridher huswudlös håår.

Icke så myckit i helueter som thet wil.

I hwadh finger som hålst man står så är thet ljuke
wål iart effter.

Iagh giffuer icke mitt hopp för många peningar.

Iagh wänder icke hwadh hunden ställer först han
biter migh icke.

I Gudz wisthws är myckin maat.

Iltin hund får gäfft rissnit stin.

Illa knarkar osmord wagn.

Illa skurit håår är twänne mans skam.

Ilt skal moth ilt / och bastacken moth nordan
wädh.

Ilt är hwalpen at leka medh biörn yngar.

Ingen seer then andra länger än til tänderna.

Ingen är så lång han måste iw råckia sigh.

Ingen är så starkt han måste iw bucka.

Ingen giffuer dumbe lamb.

Ingen föddhes kon stryker.

Ingen flyghe böghre än wingarna bära.

Ingen kan tiena två Herrer til ljuka.

Ingen döör aff hoor.

(sielff skam.)

Ingen warder stånd medh mindre t an gör sigh

Ingen gör sigh trull medh mindre han är trull.

Ingen winner vthan han wil wägha.

Ingen i werlden sägher sigh haffua nogh.

Ingen är så godh at han ey warder modh.

Ingen olycka är allena.

Ingen weet hwadh i sacken är för än han löser
bandet.

Ingen skal släckia sin lust medh en annars stadhe
eller fare.

Ingen haffuer wän för än omtränger. wil.

Ingen haffuer längre fredh än som hans granne

Ingen bör thet medh glädie ägha / som han wil
medh sine wäner täre.

Ingen weet hwart lyckan hwålffuer / wälis them
 som något haßfuer sielßfuer.
 Ingen skal haßfua sin frände ful faal.
 Ingen troor på helgon förr än the göre ierteñ.
 Ingen weet hoo then andre årßwer.
 Ingen ond stige i båten.
 Ingen siunger olård.
 Intet är så ondt at thet är i w til något gott.
 Intet dagher ofersökt.
 Iw nemare Kom i w nemare helueter.
 Iw höghre en är besetter i w större är hans fall.
 Iw meer man röser i träcken i w meer luchtat han
 I storm skal man dyrt gods kasta.
 I Babel och Herodias äre frome tårnor.
 Itt gott ord sinner wål fult rum.
 Itt gott modh är halft löff.
 I trång skal man wåner ößfua.
 Itt gott ord är standom bättre än många penins
 Iw äldre i w wårre. (gar.
 Iw kommer sorg och släcker then andra.
 Iw större skal i w st. rre lycko.
 Itt litet grand spiler offta gott ögha.
 Iw nemare Kom i w wårre Christne.
 Ingen må wara Domare i sinne saak.
 I stillesta watnet är måst sifarne.
 Icke alle på min buk ändoch han är blöter.
 Iw meer man strecker fattan på ryggen / i w höz
 gre iätter hon vp rumpan.
 Ingen skal sin skåpna lycka vndßfly.
 Iagh wil icke stickat vnder en stoll medh tigh.
 Illa kommer aldrigh ti! hwila.
 Intet alt i helueter som in wil.

R.

K. Ukan sinner wål sin maka.

B3 b

Kalffs

Kalffsin hängia så många på wäggen som nöth
Kald sommar går ladhegolff. (hudar

Kalt är quinne råd.

Kan tu icke öfuerkomma så fryp vnder.

Kast vth froken gripe om thet wil.

Kasta migh hwart tu wilt sadhe vtren/vthan i
Watnet.

Kasta frok i brok och hålt om tu kan.

Kattan äter gerna fisk/men hon wil icke wata
fötterna sin.

Kattan knorrar icke för än hon får mös.

Kattan weet wäl hwars stedh hon skal seckia.

Käppen drifwer hunden i bandet.

Kåringen wil ju haffua sin trätto tråd fram.

Kåringen lærer sin son draghe Klådher uppå när
daghen är som blüdaft.

Kloo för biörn sin.

Korpen hugger icke gerna ögat vthur then andra

Konsten går offta för machten.

Konsten går nu om brödh/men brödhher stola å-
ter gåå efter henne och intet finna henne

Konungs åhta/äre rüke vnderfåter.

Kom stundom medh tujswe / ey altqdh medh
froken.

Kommer tu widh en däre så får aff Klådher ett
stycke och låt honom fare.

Konst är en sellyn art/som kommer mångan up-
på godh fart.

Konunge ord råfnas höghet.

Korpen är aldrigh thes hugtare at han sigh off-
ta tuättar.

Kräkan är för thy ond at hon säger sanningen.

Kärleken drager lasset til bys.

Kösligh tunga aff hugger been hals.

Kiend saak så godh som witnat.

Kommer dagh så Kommer rådhy.
Rättelen talar til gryton.

R.

Ragh år sompt / och sompt lagaklos
Lagh ligger i spiuzens anda. (Ker.

Lagh år rättens stöd / och rättens förbund.

Late Herrer haffua tröghe drängier.

Låt hund til honingstrogh / så springer han vthi
medh bådhä fötter.

Låt then gamble rådha.

Låt vp sacken medhan gräsen bindhes.

Laat dräng och warm fång the stillias icke gerna

Late orar åre icke hwilone wårde. (åth

Laat man år länge vsell.

Låg paddan på hyiende / hon springer wål sielf

Lekaren danser för pening. (vthaff

Länge ligger saak i saltet / om sofaren dogher
något.

Läkaren gör aldrigh så gott plåster / at the kuns
na läka all såår.

Litet gott skal man höghv vpsättia.

Ljka om ljka / fjsaren fick fiertarens dotter.

Liten hund år länge racke.

Liten tufwa stielper offra stoort las.

Liten Herr skal haffua ljka swåner.

Liten börda / år lång wågh tung.

Litet år om een nött / och ån fast mindre om fars
nen år borta.

Liten häst gör stackot dagzledh.

Liten häst år wånda måst.

Låån skal ledhandes heem gåå.

Lång soot år wiß dödh.

Lönligh brist / rådhy år bäst.

Lång bleff han dödh / som lastadhe sitt egghet.

Lusen Kommer wål i stinfällen.

Lugnet år stillon våst.

Låre Olswen Pater noster/han ropar wål Lamb

Låtiare låf tigh sielf. (lamb)

Lån tin wån/och Fråff tin owån.

Lårdom år icke tungar at båra/ men hård vppå
gåå.

Löp icke genom muren medh hofwudt.

Lönligh tingh skal man lön'lighe båra.

Låt the dödha begraffna the dödha.

Långt lijff år en girogh menniskiors pina.

Lycfo råfar man/pjål råfar iernhatt.

Lagh medh rätt/ocf Lagh skal byggias.

Lagha munnen effter matsäcken.

Låt migh få boot/på min dödhe frände.

Lägg i tolemodz possian.

W.

Wachten går offta för Konsten.
Macht bryter berget.

Man seer offta grannet vthi wår nästas
ögon/och icke bieltan vthi wårt eget ögha.

Man kysser offta handen/ som man såghe gerna
wore aff.

Man skal icke kasta bort thet stitna watne / före
än man får thet rena.

Medhan grået gror/medhan döör mårren.

Man tagher icke gerna rent smär i bånckehalmen

Medh laghom skal man Stådher byggia.

Mans ord mans åhre.

Man behöfwer icke dragha kniff åth suran wål

Man tager aldrigh åhra/ther ingen år. (ling)

Man skal så wål byta span som ain.

Man skal tagha swart salt aff onda gällennärer.

Man gör icke en godh Erkebiscop aff en frässare.

Man skal ey gylda thet som ey gull är.
 Man sörger ofta för en annars gangn.
 Man skal ey haflua två tungor i en mun.
 Man kan wäl ledhe oran til wath/men icke truga
 honom til at dricka.
 Man kan ey bådhe blåsa och haflua miöl i munne
 Man seer på benet hwarest husan är sönder.
 Man söker ofta thet han icke finner.
 Man gör icke gäfft drickehorn aff en hunderumz
 Man skal slå iernet medhan thet är heet. pa
 Man skal sigh för kaka omaka.
 Man får ledhe aff enahanda maat.
 Man skal icke fasta dyrbarsten för swän.
 Man må och förståå halffqueden wisa.
 Man må och så länge wänias widh ondt/ at man
 sägher thet är gott.
 Många bäckar små/göra en stoor åå.
 Måtton är i allo ringom bäst.
 Man ridher en häst är bläckot/och täncker långt/
 och kommer stäckot.
 Musen dör icke gerna vnder hölasset.
 Man skal icke flygha höghre än wingarne bära.
 Man hööl ey wäl gull vnder gethetungo.
 Man skal icke binda bieltor på en skalē/han låter
 wäl höra sigh hwarest han är.
 Man skal ey stinga handen emellan bärcken och
 Man skal warligha bära fult kaar. träå.
 Man skal nåpsa godt barn at thet bliffuer icke
 ondt/och ondt barn at thet bliffuer ey wärre
 Man driffuer lätteligh thet vth/som gånge wil.
 Man vndrar thet på som sällan seer.
 Man kan fulle roo när man torfwar ingen widh.
 Man skal wänta rådt/ för illa sudit.
 Man skal velle snarest ögha på en skalē än magan
 Man är måst karg tā man ey hafluer.
 Man warder myckit warse i många dagar.

Man tagher ther dygden som hon är.
 Man åter icke osalt / iå man bättre något weet.
 Man måste plöia medh sådan orar som man hafz
 Man troor meer ögonen än öronen. wer
 Man skal äta at han lessua må / och icke lessua at
 man äta må.
 Man skal så lessua som i Landet är träd her.
 Man skal icke kasta swart busken til iångia fall.
 Man må tåmia ett wildint / och icke een ondh
 mennisko.
 Man kan ey alt medh skal ar wågha.
 Månge hānder göra lāt ett etc.
 Man sājhe gerna at yran sātto vthi / āndoch han
 wil intet hålla i skaffet.
 Man kan liagha sigh igenom land och icke stia'a.
 Man tagher offta tårnen vhr en annars foot / och
 låter honom i sin eggen.
 Man skal blādia och icke ryckia vp medh rötter.
 Man må så lānge fyra en skal / at han menar sig
 wara en herre.
 Man må bādhe lee och grāta / och hafwa sagha
 ran mun.
 Man skal först driffua vth bñ / och sedhan taga
 hont.
 Man wil icke beta girigh / vthan wara begärigh.
 Man skal icke låta gapet wara öpit / når gårdens
 är giordat.
 Man skal icke säya alt för sin granna / thet man wil
 haffua lōnt.
 Man skal flagha sigh til rätta / och icke slåa sigh
 Man skal icke a't troo som sägs til rätta.
 Månger får loff för litet / och skam för alintet.
 Medh gods / wārer höghmodh.
 Medh åder wārer weet.
 Man skal icke bāttra ondt medh halfwa wāre.
 Medh Lagh skal man Lagh byggia.

Medh

Medh litet wæn må man twå sigh.

Medh lizle kan man wilian rōna / ware thet ey
vthan en gång.

Meer wil meer haßua.

Mång inack medh alßuar.

Meer må twå ån en

Mång swijn brya gård / men vfelt thet som wes
dher tagz.

Man kenne hwar ston trånger.

Man skal icke troo hundatannen.

Månger loßuar för sin nödh / thet han håller
icke för sin dödh.

Månger man gör rūs åth sin egen rygg.

Måtteligh ting är bäst.

Månge möß bjita offta en katta i hiel.

Månger gåfwe sitt ögha til at then andre miste.

Mord kan aldrigh dölias.

Många kunna hielpa enom.

Mus gifwer lort för wålgjort.

Mång ting yppas / och sanheet rōnes.

Månge åre the som före wål / en then som draga

Månger man tager til sin eghen stada. skal

Månger talar til sitt eghet gagn.

Månge åre wåner / men såå trogne.

Månger Elår en annars quesa / når hans eghen

Mitt är mitt / mitt är migh icke lett. (Elyiar

Mång är medh mångom

Musen finner ån tå itt hool / ån werlden wore
full medh råfwer.

Myckit wæn löper / medan mölnaren soßuer.

Myckit är som siwter åth lyster.

Myckit är i handen som intet dogher åta.

Myckit behößues til en godh kåål.

Myckit är i mångom.

Moßgång / haßuer många mistandår.

Man skal icke förachra itt litet såår / ey heller fats
tighe wåner. B6 b Man seer

Man seer ingen länger  n til tänderna.

N.

N ken quinna driffuer n den til åt
Nej och Ja/g r en lång tr ta. sp na.

N pper | par och grymmer n ther.

N psa tin w n i l nd/ och spisa honom  ffuer

Nødhen  r b ttere  n rätten. (lynde

N gla brenner så w n som ow n.

N dhel st Herkap  r Gudh iceds.

Något för något/ intet f r intet.

N r w ll kommer til w lde/ så kan han intet  s
ter h lle.

Ny glädie/  r flygande medh sorg.

N r tw  tiufwar begynna tr tta/ s  f r bonden
sin Foo igen.

N r sannigen kommer til r na/ s   r løgn icke
w rd en b na.

Når hunden  r d dh/ så kan han intet mere ställa

N r g sen  r d dh/ s  ropar hon icke k k k.

N r thet  r som w rst/ s  bliffuer thet som b st.

N r flok k mer til flokare/ s  måste floker w jka.

N r alla foglar flyga bort/ så är fr kan qwar.

När barnet f r thet som thet gråter  fter/ t ger
thet

N r gräsen  r til bodz/ så skal man  pna s cken.

N r leken står som bäst/ så ska' man w nda igen.

N  r g rget gånger på grund/ så bliffuer man in-
tet rund.

N r twå tr tta/ så s ya the icke b dhe ett.

N r huswundet w rker/    re alle lemmar siwke.

N r quinnan  r drucken/ så kan hon icke st la
sin kam.

N r g sworne räknas/ så  re w nerne s  .

N r Herden och w fwen the  re  ffuer ens/ så
hafwer Horden tappat. N r en

Når en ond swan må rådhæ/ tå ær hans Zerre i
wådha.

Når man hæffuer hwiit hæær/ så wil man hæfwa
golt hæær.

Når man har golt så wil man hæffua frusat.

Når buken ær mått så ær hufvudt glat.

Når fiekarnar trætt/ så warder fælen fect.

Nødhen beyter Laghen.

Nødhen ær fo swart.

Nødhen gör nåla dier swan.

Nødhen ær vthan håll.

Nødhen beprøffuar trofaste wåner.

Nødhen ær jw nødhen/ åndoch thet kommer i Byrkio.

Nødhter skal man wæra/ som rått skal styra.

Når gæsen gær i dans medh stoomerren/ så får
hon brunt been.

Når alla spotta på en steen/ så bliffuer han wæer
Klingger spar/ grømer nøter. (omfider.

Nødhen tuinge hunden i bandet.

Nykommer ær altidh wælkommet.

Når man stål drucken/ så skal man hængia fæ
stande.

G.

Gsta kommer spee øffuer spottarens
døer.

Øffta spottar man then folan som man
gera sie ff oppå såte.

Øffta mærker øgat hwadn i hiertat ær.

Øffta kommer gråt effter skrickelæt.

Øffta giffuer man mæs ågg fôr gææs ågg.

Øffta så myckit Cappalet/ at Byrkian får något

Øffer lærer achta på orden. medh.

Øffta ær wådhe når/ saigh ær then som wæl ær

signat

B7 b

Øffta

Offta förgånger thet som man nekar sin wän.
 Offta fånger stoor loff/ liten åhra.
 Offta äre ormar vnder blomster buskar.
 Offta kommer eeld / i sotarens hws.
 Offta växer klinten efter hwete år sådd.
 Offta kommer swidha efter södt klådha.
 Offta önskas thet igen som tilförende bortkastas.
 Offta är stoor ord i gerning.
 Offta gäller gräs thet som gamble swijn bryte
 Offta gör liten saak/ stoor nådhe sönder.
 Offta är råffua händer vnder råfwa kåpa.
 Ofegh man färdas tryggeligha om Land.
 Offta gräpes itt stoor diur aff en liten hund.
 Offta är, itt gott hierta vnder en råfwe kapa.
 Offta tiger man sin eghen skadha.
 Om morgonen skal man lägga råd/ och om affs-
 tonen i gästebodh gåå.
 Om icke Tordön bundradhe/ så förgiorde små
 trull werlden.

Om fienderna skulle lära oss stridha/ så wil wårt
 Olagha fånger ofång. Finbeen swjda
 Ofkondom munne giff icke wizord.
 Ondt ögha skal intet gott se.
 Ondt är dragha håret aff then stallota.
 Ondt råd/ giffuer ond frucht.
 Ondt ögha förderfwer korn och kårna.
 Ondt är wachta then hōna som i byn wil warpa.
 Ondt är gör aff gamble hästar gångare.
 Ondt är toom hand fram råckia.
 Ondt är wane bortkasta.
 Onda örtter skal man vpryckia.
 Onder är icke godh/ förr än annan halfwårte
 kommer.
 Ondt skal man rådhas/ gott är icke alt förmyckit.
 Onde örtter wåra måst.
 Ondt barn queder onda wñsor.

Ondt är

Ondt är plåcka hårre aff löfwet.
 Ondt är wara seent född och årligh nödh.
 Ondt är driffua swart swijn i mortret.
 Ondt quinna är heluiz döranagel.
 Ondt är wânia swijn aff som är inwan.
 Ondt man mistet gerns sitt ene ögha.
 Ondt är flygha förr än wingarne wila bära.
 Ondt rådth betalar sigh sielst.
 Ondt pant är ond göma.
 Ondt är låra gammal hund kyswa.
 Ondt är stångia thet swijn vthe som inne är want.
 Ondt är binda tranon i kassa.
 Ondt är stridha emoot lyckone.
 Ondt är thit wända sitt hufwud / som en annan
 wänder sin baak.
 Ondt är bärta watn i brunnen.
 Onder är then som godher omtalar.
 Ondt anslag / gör Gudh til intet.
 Ondt lessuerne omstötter the wäldighas sätthe.
 Oppenbart straff är bättre än en fördold wans
 Orkelös skal iu något på ståa. (skap
 Oreen hand gör fetan mun.
 Orådth kommer för bittidha.
 Oroo bliffuer ännu allestädy.
 Oreen händer göra swra been.
 Orätwisa förredher all Lagh.
 Ogudhachtighe Zerrar / haffua ogudhachtighe
 ämberzmän.
 Ostadigt öghnalåt / ostadigt sinne.
 Ord haffuer icke rumpa.
 Oren får icke alt thet han drager.

W.

Ant dragher peningar heem.
 Peningar sittia icke för rätten.

Peningar låta komma en man för henda.
Peningar äro tommande/och farande.
Peningar göra löpet.
Prest ware Prest/håst ware håst.
Präsa warligha och lasta sparligha.
Pigha är blygh som brudh/springer i sång medh
dräng/ medh bådhe stoor.
Presten sjunger icke thes mere/ at Kyrtian är
stoor.

G.

G Var satt ridder är icke troo vnder
baner.

Quicker man får loo/dödher man får al-
drigh lifswet sitt.

Quinna tagher thet hon icke weet.

Quinno taa! ljfnas widh Fräke gaal.

Quinna kysser offra swännen för Herran.

R.

R Aska gåswo tiener dubbelt tack.

Redh hunderna förr än haren löpet.

Råd foten så widt at stinsälden råcker til.

Radder är han som icke tor stälswo.

Redh til spetet/Gudh gifwer wäl steken.

Rijdh icke alt för sijn.

Ropa icke hay för än tu kommer öffuer båden.

Röök går gäfft aff brande.

Rådth är icke rådth/vithan thet dogher i tjdth.

Rom bleff icke bygdt alt på en dagh.

Rer hand och foot så hielper tigh Gudh.

Röön gör godh dräng.

Räta lyka mannen.

Rutit är snart brutit.

C

C1 a

Räser

Rijset gör gott barn.

Reen hand går genom alle Land.

Ris gör barnen wns.

Rådder är icke frij.

Redh tigh på spiutet når Gudh giffuer maata.

Råff icke junder tigh hin tagher tigh ljkwal.

S.

Sanningen haffuer en fastan botn.

Sanningen bryter hofwudt.

Saligh är then som kan see widh annars
Sax gör barnet lut/och kniff endogat. ofård.

Sadha kommer thet til at en drycken man danda

Saklar är ibland dannemån. far.

Stam är bära långt stagg och hara hierta.

Stadha kommer icke ensam til bys.

Stam är wara prest / och olård.

Stam är stielu/warre återbära.

Stadha är honom nåst som i hån timer haswer.

Sätt stenen för jernnagel.

Selsint är see på hwitan Frop.

Sellan wärer gräs på almannawagh.

Sellan riswes vlsvar/når the haffua icke falswar

Sigf man lyfter icke gerna stridha.

Siw åhrs barn åro quemd til åmbete.

Sellan är hastigh godh.

Sellan dödr bunden aff benshugg.

Sellan kommer maat i liggiande mans mun.

Sellan får kona godh sterna.

Sellan är greswen bättre än bolen.

Siw åhrs barn är snart lockat.

Sellan åter rådder man åål/och soffuer når dejes
ligh quinnor.

Stadha göre wi/Stadha lude wi/ Gudh är dö
maren och ingen troot thet.

Stad

Skär ett stycke aff tin tiortil/och Ril tigh widh en
stak.

Slåå jernet medhan thet år hett.

Slåå vglawidh steen/och steen widh vglabeen.

Slåå icke vth thet stitna watnet/förre än tu får

Små foglar wårpa små ägg.

thet rena.

Smedhen haffuer thet medh tånger/at han wil
icke brenna sine hāder.

Små icke förre än tu får.

Snart löper tjdhen medhan må tjdgh göra.

Snart år gagn giordt.

Snart år quinnor lockat.

Snart år sadhla medh een giordt.

Sonen går gerna i Sadhrens skoo.

Såsom man gör så går thet.

Sorg år icke syster äntå hon ligger när.

Sorg gör månger man rådhlös.

Så tinta unga vlsfuar effter som gamble före.

Sorgofult hierta/säller rosende färge.

Sompt gälle Gudh/och sompt östan wādher.

Så år bonde som byy/vthan och iu vthi.

Soffue wij wår dödgh/så wore wår gerning så
jödgh.

Så år stussmodher moth barn/som salt i såår
öghon.

Sådane fiffar man metar/sådane fångar man.

Så år däre ibland folck/som vglan ibland fräkor

Så wål lessfuer hönan aff sitt frass/som Leyo=
net aff sitt Rooff.

Så vphæier rjtte barn aff sin byrd/som Jord aff
sine tagge.

Så gånger rätt/som man haffuer ått.

Så gott år liggia näfen/som intet haffua på sigh.

Så gör Lagh/som wänner åro.

Funder skoo gör wåla fötter.

Så gåret/then ena mister/then andra fåret.

Så är hwar man häff der/ som han är Flådder.
 Söte wäners tråta/ thet är kärleken.
 Spee och spott gör ingen gott.
 Spott och Stadha fölges gerna äth.
 Spåman häffuer tu welkor/ antingen lughä el
 ler sägher sant
 Stenen som offta röres/ wärer icke gerna gräs
 Stoor ord sittia icke i halsen fast. (vppå.
 Stryk aff gulringen och tagh til grepen.
 Stackot är höne flycht.
 Styr häst medh bessel/ och konna medh kapp.
 Stång lårer hästen dragha.
 Stackot hund och Fullot Foo/ och liten man the ä
 re gäfft höghmodighe.
 Store Herrar vthan swäner/ the äre litet wärde.
 Stackot wjssa är snart queden.
 Stundom häffuer man språng/ och stundom haf
 wer man säng.
 Swif och salt slår sin Serre på halsen.
 Swart Foo giffuer hwijt mios F.
 Swlten slughä biter alla wärst.
 Syn är saghu råkast
 Syn går om säng/ så byy som bonde.
 See til hwem tu rager i hand förr än tu går i dan
 S läp icke lusen i stinsfalten. (sen.
 Sällan gespar glader man.
 Så föddhes bj som biörn doch aff olj'a fattor.
 Själa mygg och vpsluka hela kan cen.
 Så länge häffuer man fridh som hans granne wil
 Syn går för sägn.
 Så grynte gräs som gamble swijn.
 Säck håller sigh/ postta löper ombyy.
 Så mång hofwudt/ så mång sinne.
 S läp icke hunden i smörtroget.
 Store foglar wärpa store ägg.
 Stråå i en stoo och syyl i en såck/ och en hora i en
 sönster the döliås icke gerna. Stäm

Stempta medh helgone the göra iertekn.
Straswen kommer stodhmerren til gånge.
Skiter wagn släcker och en brand.
Smör wagnen/så knarkar hon intet.
Så gammal som godher.
Soo rörer gerna i skarne.

L.

L An för tungo / thet hafwer hels
brägda lungo.
Tappar min Herre/ så winner min Herre
Tandrar åre tulsren. (säger hans freyntligh.
Tagh thet tu får och fräff thet åtet står.
Ther gården är lågst ther går man snarest öfwer
Then är godh låcka som medh wil hoppa.
Thet är icke länge sedan kattar sam öfwer sundet/
ty rumpan är wååt ännu.
Thet är en arm steck som inret dryper aff.
The swikas the sworne och icke the borne.
Then gethen som måst bräcker hon minst molkar.
Thet är ondt i hwse som ingen är twiset.
Thet är hållfton wårre/ ther alla åre Herre.
The åre sura sadhe råswen til rönbåten.
Thet swarta swiker icke/ thet hwjta går aff medh
ånge st.
Thet är aldrigh så ondt/ at thet är icke til något
gott.
Then som haffuer mång jern i elden/ han brenner
somligha aff them.
Thet är gott haffua godhe wåner på knåat.
Thet är icke gott giffua bakare barn hwetestrut.
Thet är en arm mus som icke haffuer meer än ett
Then först sadhlar han rjder först. hook
Thet är ondt stiela när bonden är sielff en tiuff.
Then som bittidha blifwer Herre han warder
långie staldrång.

Then som blander sigh medh drass/ han bliffuer
aff swijn vpåten.

Then som wil jagha en annan/ han måste sielf

Then ther slår han beyter löpa.

Then som icke wil lydha modher/ så skal han lyda
stiuffmodher.

Thet råtnas icke mång råtter på ett saat.

Then är sål som Gudh wil wål.

Then som går i borgen/ han går och i betalan.

Thet är icke för godho giordt /at oxen åker i
wagn.

Then gamble skal man åhra/ then vnge skal man

Thet hörer hielp til Gudz hielp. låra.

The åre alle gladhe som lessua vthan fara.

Thet kostar på benen at rjda skaff.

Then är godh weria som ingen wil heria.

Thet sårher sielf til når dandsen wil.

Then som icke haffuer grjs/ han måtte betala
medh Kroppen.

The åre icke a le wänner som lee igen.

Then pening är ond hålla som vth skal.

Then kan icke åka/ som icke kan wända.

Thet är ond fogel som beflåcker sitt bo.

Then fogel är snart hällen som stuten är.

Thet barn som itet giffz så gnagher thet sedhan
taldriken.

Thet kött är sörast som nåst benen är.

Thet är en ond hand som icke wil weria sitt hus.

Ther en är onåmpt ther är han ofskåmpd. wudt.

Thet är armt fåår som icke gitter burtit si n vld.

Then stenen bliffuer fulle wååt/ som alla spots
ta på.

Then warder hulpen/ som Gudh wil hielpa.

Thet är wiß som i hand haffuer.

Then bñder som wå her wil haffua.

Thet fets wil alltydh flyta öffuerst.

Then som är född til tre Beswe/han bliffuer al-
drigh Herre öffuer två peningar.

Then är godh som glug fyller.

Then är gladh som icke weet affwända.

Thet är ondt stridha moot lyfona.

Then är man som gör mans gerning.

Then gråter aldrigh för gull som aldrigh fick å-
gha gull.

Thet är icke rådheligit fasta peelor för swijn.

Thet är icke lätta låter/then ena leer then andra
gråter.

Thet är icke alt för öghon som man skal ågha.

The åre icke alle jåghare som blåsa i horn.

Thet ständer icke til hundar at hors döör.

Then mister icke som först fånger.

Thet är icke alt gott i maghan som i munnen är.

Then myckit hwistat han myckit lugher. sött.

Thet är stoor nödh haffua många barn och litet
brödh.

Then illa södher hund eller fatt han södher wår-
re diur.

Thet är förtappat som man i ho fwe lär.

Thet är icke hwar dagh bakte dagh.

Thet är sompt snake dagh.

Thet hörer meer fast til håst än ropa hoij.

Then första stadha är bäst styra.

Thet är hårdare än jern/tagha ther intet är.

Then litet förinåt han bliffuer sellan rijk.

Thet oppenbaras i tåd som gömes i snöd.

Thet man medh synden får/thet medh sorgen
förgås.

Then wåghen är ond wågha som fepet löper i
Zafwer.

Then flyer sigh som weet sigh oreen wara.

Then helbregda weet icke huru then swika lufkar.

Then som i leken går han måste leken lida.

Then länge wil soffua han fångar litet til dofwā.
Then länge leffuer han bliffuer gamal om fidher.
Then skal haßua långa armar som allas mun skal
igen stoppa.

Tärning är ond bärning.

Thet är ondt sittia emellan två elder.

Thet är gott wara prest om påscha. Barn om
fasta/bonde om Juul/soöl om höst.

Thē som leßwer som bāst/han spottar aldra måst.

Then trull haßuer til stānck/han får söndrogh
faar.

Thet är gott at haßua myckin maat/och många
helge Daghar.

Thet är icke gott såghla i ogjordt wādher.

Thet är icke alt sant som sanno lāgt är.

Ther en bryter medh/ skal han och bōta medh.

Then frīheet misbrūkar/han är wārd heñe mista

Then skal myckit siudha/ som mångha wil biudha

Ther quālnas icke som quinnor dricka.

The āre icke alle mōer som haßua deggheligt hår
och ey alle godhe stekare som lång kniffs
uer haßua.

Then är nāst wāria som i handen håller.

Thet är ilt quicker man brenna.

Then är saligh medh lyckan må leßua.

Then sitter offra på demstool som icke kan sådhor
byta emellan två hundar.

Then skal til rumpa gåå som koon ågher.

Thet tiuter alt off vlsfuen kommet är.

Thet är gott fasta / som man må eeld medh watn
bortfasta.

Thet är arm fogel som icke orkar bāra sine wings
gar.

Thet är en arm hiort som icke orkar bāra sine
horn.

Ther lassē sielpet ther bliffuer offra smolot.

Ther man hugger tråå ther bliffuer spånar.
Ther en år icke sielf/ther bliffuer icke hans hof.
wudt twåttat.

Then hund man driffuer til fogs / han bjæter icke
mång diur.

Tiuff tendet hwar man stiel.

Then lappen tienar bást på klåden/ som modren
haffuer satt.

Then som wil medh niuta han måste medh stuta

Then år icke myckit til wetter/ som åter sin maas
i spiket.

Tåtting i een ladhu (twå personer i een Byrkia)

Then icke haffuer såå böte medh frop.

Thet år armt snak som intet alffuar medh föliet.

Then som lyckon haffuer han får bonden hema.

Thet war tigh wål achtat/men thet war tigh icke
ödhe.

Thet år icke gott åta frysbar medh Zerrar.

Then som haffuer korset medh sigh/han signar
sigh först.

Then store tusswen slipper / then lille går til
hångeby.

Then Gudh år lydigh/honom åre a'la lydighe.

Then år gernat rådder som sigh weet brosligh
wara.

Thet år werldennes lop then ene nedh then an-
dre vp.

Thet fruchtat ingen illa göra/then som förtrostar
sin brot medh peningar lösa.

Thet år gott rådth sinna ther månge witnes mår
om wilie.

Thet år bättre wara förre war/ån effter snar.

Then ther widha faar han bliffuer myckit war.

Then latha skal man altgödh driffua

Then som år förgödh til sitt eghet gagn/ han åla
skar sin eghen skadha.

Then hant är wål pyrd som medh godhe är besat
Thet är icke skam at then lille wåxer vnder then
store.

Thet synes wål på kinbenen hwadh man åter.

Thet godzet wåxer ther wåxer höghmodh.

Thet är en ond kuff som icke biter på en pung.

The säya ey bådhe itt som trätta.

Then litet såår han litet står vp.

Then är glömd som vthe är stängd.

Then är så godh som döl/som then ther stiel.

Thet är gott kliffua på then gården som låger är.

Thet är ondt byta hugg i ord.

Then olagh driffuer han olagh niuter.

Then quarsteen maal som vnder är.

Then som alt sitt eghet wil haßua / han får intet
aff en annars.

Then ena plöjer then andra sår/ then tridie weet
icke hoo thet får.

Thet är råt at honom swidher som vnder sigh
pissar.

Then brukar steep som steep haßua r.

Then bjdar icke länge som effter gott bjdar.

Then rådhes i sâck som förra haßuer varit.

Then late går nödigh stängdom wâgh.

Ther är gerna hand som sârt är/vch ther hierta
som rijkdomar.

Theit myckit haßuer han myckit behöffuer.

The dösa alla som fegha äro.

Then ey wil länge lessua som icke wil sorg haßua

Then i la skal fara han skal bielpa til medh sielf.

Then måtte wil ey wetta hwadh then fastande lsh
dher.

Thet regnar ey alt som molnar.

Then rychte wil haßua han ware sådan som han
wil heta.

Thet tigh intet brenner ther blås intet vppå.

Then

Then som winckar til then blinda/dricker aff een
toma kanno/och bår vth then döddha til at
pissa/han gör sigh såfångt arbete.

Theeg som tagher höken til at wachta sin höna/
han får litet igen.

Then som fordom draks miöddh och wijn/ther lig
gia nu bådhe hundar och swijn.

Thet bliffuer än bättre/än boken sågher.

Thet bliffuer än alt sadhe han i heueter swalt.

Then som mångestädz wil stridha / han måste
myckit ljdha.

Thet som varit haffuer thet wil icke muncken
riggia.

Then spør som intet weet/han twiflar som intet
seer.

Then skal icke tigha som sin egen skadha wil tala.

Thet spörs wål i by/huru barnet är til dygden.

Then som ägher barnet han skal nåmpna thet.

Ther går man til döör som man är.

Thet är ondt byggia och boo som öffuerwäld är
landzrätter.

Then ena blinde ledher then andre i kulone.

Ther som aset är thit försambla sigh örnarner.

Then som icke wil Gudhi en skerff vanna/han må
ste gif wa die swilen en heel gultunna.

Tilsälle gör tiufwen.

Thit stunda r belg som han boren är.

Ty är kråkan gråa at hon haffuer många sorger.

Tiuffuer älskar alldjdh mörkret.

Thit går wiggan som klubban driffuer.

Thit kommer kaka som komma wil.

Til en hård knut behöffues en hård wigg.

Tilstädia måste man tistelen wåra ibland hwetet.

Tienarens dårskap stinger bondans bodskap.

Tägh heller sielff än ty wil en annan skal tåga.

Tien en Zerra medh troo/och tiens ändock thea
mindet.

Tiena

Tiena wål i 15 åhr och illa en tima otack för alt.
Tom är then pung som annars peningar liggia
Tor wedh gör swart eeld. vthi

Tolamodh siffuerwinner all ting.

Tom få lare gör galen käller swån.

Tå barnet haffuer sin willa så gråter thet intet.

Tå hofwudt är frantkt bedröffuys ali lemmarna

Tå sanningen kommer til rōna/tå är lögnen icke
wård en bōna.

Troo allom wål/men troo tigh sielfsuom bāst.

Troo giffuer brōdh/otroo giffuer odōdh.

Tråå faller icke i första hugg.

Troo och otroo kunna icke samman boo.

Trogen wån är snart fången och snart mist.

Trogen wån är bättre än gull.

Tung steen är ond långt bort kasta.

Tu skal wara gammal til hofwe och yng til
kl. ster.

Tu skal åta pōlsan medhan hon är warm.

Tu skal icke haffua två måghar til en dotter.

Två måghar få liugha/then tridie hångia.

Tucht haffuer åhra/och troo haffuer brōdh.

Tu måste antingen wara man eller mus.

Tu kan icke bādhe spinna och rinna.

Tu skal samne efter åmpne.

Tu skal wåta then ther wålle haffuer.

Två hund och kāmbe hund / doch är han hund
som för war hund.

Thet bāste iagh i werlden weet/thet är fridh och
rårwīsHEET.

Then som icke haffuer kalf måste mura med leer

Then som icke haffuer wain / måste slåctia medh
dyngio.

Trångder bryter hool.

Thet hierta må brista / som wiste hwadh glädie
Adam miste.

Tjio tiens til hoffua för eens mans lycko.
 Thet är widt waghemoth/ sål är then som någor
 gott haffuer giordt.
 Thet är migh en arm / och tigh en tiortel.
 Thet siunger hwar fogel effter sin nåbb
 Thet är armt blodh som icke är tiocfare än watn.
 Thet är byy som bonde.
 Thet hörer mera til ploghen än hwisla.
 Thet är ondt fasta wana i wrå.
 Thet är icke alt gult som glimmar.
 Thet löper myckit watn medhan mölraren sofe
 Thet farer hwar eeld vnder sin gryta. wer
 Then som icke åter sigh måttan han sletter sigh icke
 måttan.
 Then tidh kommer at foon tarfwer sin rumpa
 widh.
 Thet är ondt wachta then hōna som wil gå i by.
 Ther kommer watn som watn haffuer warit.
 Then intet waghut/han intet winner.
 Then pungen hānger wål widh thet beltet.
 Then kommer så snart fram som medh oxerna ås
 fer/som then medh hāsterne rida.
 Thet ena swārdet håller thet andra i sliddon.
 Then som grāfwer gropen āth en annan han sale
 ler thet sie i ff vthi.
 Thet är gott stāra bredhe remar aff annars
 mans hudh.
 Thet är hwar godh för sigh i Konungens gārd.
 The haffua icke alle lycko til hoffue rida.
 Thet är bāttre gammal gāld än nyy laaf.
 Then som tagher Herrar til staldrāngiar han får
 brutne hāstar och sōndrogh sadhlar.
 Thet kommer snart til at en drucken man dādsar
 Thet är hōgh frubba til lāgher hāst.
 Thet lepiet så wāl een gammal fatta miōlt som
 en yng.

Thet är gott gåå til duſat bord.
Tagh ther boot ther tu ſick ſoot.
Tu ſkal icke båta til himme rijkis medh tigh.
Tagh icke warn öſſuer hoſwudt.
Then ſom miſſar honom miſbiudhes.
Then förr wil han förr warder.
Thet man loſſuar om aſtonen/ ſkal man hålla
om morgonen.
Thet är och icke ait vthi merren ſom dogher åta.
Then förſte knakar/ then andre brakar/ then tris
die faller.
Tomt wiſthws gör en galen redhſwån.

Wir icke alt förkloſt / och icke för
wanart haſwer en lång ſtiert. menlös
wane bydar bäſt.
Wara tigh för Abſolen/ dieſwulen är ther be.
graſſuen.
Wäck icke hunden medhan han ſoſwer.
Wäre hiul ſtielper laſſet.
Werlden är wilia drygh.
Wäre är fattighmans ſpott än ſadhan.
Werlden ſtar icke widh ſtaka bunden.
Wee tigh ſå ſnart tu är/ ſadhe gryton til kuttelen.
Werket priſar måſtaren.
Wänſkap ſom är för nytta ſkul/ förgås ſnart.
Wålet proſſuar mannen.
Warian biudhe landzfridh.
Wilian dragher laſſet til bys.
Wi iogan haſt ſkal man icke myckit driffua.
Wilian är icke landzrätt.
Wilia och macht göra alla gerningar.
Wiſte then rijkh hurn then fattighe måtte / wila
ſerlidha hadhe han ſin dödh.

Winte

Wintren spør hwadh sommaren haffuer afladh.
Wintren är sommarsens arswinge.
Wäs barn i byn och gack sielffuer effter.
Wipen wil wäria all marken/och kan icke sigh
sielff.

Wifwen biter icke på then stogh som han burem
Vlff gör swijn säre. (år.

Ungdom och wisdom fölias sellan åth.

Unlöper tu migh/tu unlöper icke bödhelen.

Ung Ängel warder gäfft gammal diestwul.

Wore icke Lagh i landet så togho hwar som wile

Wäll och orätt finner sin domare. (le.

Wrång börfle/gör wrång första.

Wredh man seer icke sin egen näsa.

Wredhe drifwer man från skålon sinom.

Wthi lughnast watn äre måst ormar.

Wren dragher ändoch han dröner.

Wslom är wslom wärst.

Wål må the bliffna faddrar/men icke faste gern
hwars annars afton.

Wegh icke tin wälgerning medh gulwicht.

War icke snar til at döma andra / förr än ransas
fat är.

Wägga winna/wägga tappa.

2.

Wnest är falsk/ och fågring är få
fängeligh.

Wne är tagha all wite och byte.

Wbra och öghon tåla minst.

Wghen stadha är störst.

